TACTEG
GWYDDONIAETH

CWESTIYNAU CWIS:
Bioleg - Perthnasoedd bwydo: L5-7

Ysgrifenna'r ateb cywir yn y blwch.

1: Enwa'r term sy'n cael ei roi i blanhigion am eu bod yn gwneud eu bwyd eu hunain.

2: Beth yw'r enw ar organebau byw sy'n cael [gafael ar] fwyd parod o blanhigion?

3: Mae'r saethau mewn cadwyn fwyd yn dangos llif rhywbeth? Beth?

Rho ddau hanner y brawddegau isod mewn pâr.
Rho'r ateb cywir ar gyfer diwedd y frawddeg yn y blwch priodol.

A - wastraffu fel egni thermal i'r amgylchoedd.
B - gwe fwyd berthnasol.
C - bob amser yn fach o'i gymharu â nifer y cynhyrchwyr.

4: Mae rhywfaint o egni o fwyd yn cael ei:

©BBC

5: Mae nifer y prif ysglyfaethwyr:

6: Mae cadwynau bwydydd cysylltiedig yn gwneud:

Edrycha ar gadwyn fwyd y coetir isod:

Coeden llwyfen -> Chwilod Rhisgl -> Llygoden Goch -> Gwenci

7: Enwa'r cynhyrchydd cynradd.

8: Enwa'r ysydd eilaidd.

9: Enwa'r ysydd cynradd.

10: Enwa'r ysydd trydyddol.

©BBC

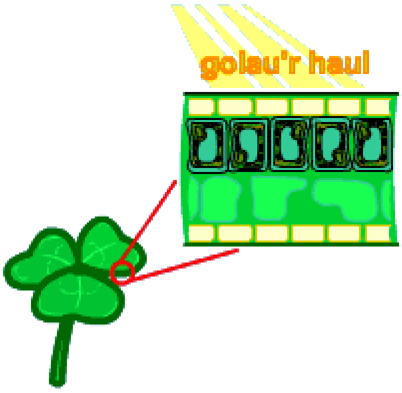

11: Gorffenna'r brawddegau gan ddewis y geiriau o'r rhestr isod.
Ysgrifenna'r gair cywir ym mhob bwlch.

Ysgarthu
Cigysyddion
Egni thermol
Anhydraul
Llysysyddion

Mae planhigion yn newid tua 1% o egni'r haul sy'n syrthio ar eu dail ar gyfer ffotosynthesis. Mae anifeiliaid sy'n bwyta planhigion yn uniongyrchol yn cael eu galw'n ____________________________ ac felly nhw yw'r ysyddion cynradd. Mae anifeiliaid sy'n bwyta anifeiliaid eraill yn cael eu galw'n ____________________________ ac felly nhw fel arfer yw'r ysyddion eilaidd neu drydyddol. Pan fydd anifail megis cwningen yn bwyta planhigyn mae'n defnyddio'r bwyd i gynhyrchu egni a deunydd crai. Mae rhywfaint o ddeunydd y planhigyn yn ____________________________ ac felly mae'n cael ei ____________________________ fel gwastraff yng ngharthion yr anifail. Mae rhywfaint o egni yn cael ei golli fel ____________________________ . Mae hyn yn golygu y bydd 100kg o laswellt yn cael ei droi'n gwningen sydd â biomas o 10kg, er bod cwningod yn bwyta eu carthion meddal ac yn eu pasio trwy'r system dreulio am yr eildro er mwyn cael y budd gorau o'r bwyd.

©BBC

TACTEG GWYDDONIAETH

ATEBION CWIS:
Bioleg - Perthnasoedd bwydo: L5-7

Rho'r ateb cywir yn y blwch.

1: Enwa'r term sy'n cael ei roi i blanhigion am eu bod yn gwneud eu bwyd eu hunain.

Cynhyrchwyr

2: Beth yw'r enw ar organebau byw sy'n cael [gafael ar] fwyd parod o blanhigion?

Ysyddion

3: Mae'r saethau mewn cadwyn fwyd yn dangos llif rhywbeth? Beth?

Egni

Rho ddau hanner y brawddegau isod mewn pâr.
Ysgrifenna'r ateb cywir ar gyfer diwedd y frawddeg yn y blwch priodol.

A - wastraffu fel egni thermal i'r amgylchoedd.
B - gwe fwyd berthnasol.
C - bob amser yn fach o'i gymharu â nifer y cynhyrchwyr.

4: Mae rhywfaint o egni o fwyd yn cael ei:

A - wastraffu fel egni thermal i'r amgylchoedd.

©BBC

5: Mae nifer y prif ysglyfaethwyr:

C - bob amser yn fach o'i gymharu â nifer y cynhyrchwyr.

6: Mae cadwynau bwydydd cysylltiedig yn gwneud:

B - gwe fwyd berthnasol.

Edrycha ar gadwyn fwyd y coetir isod:

Coeden llwyfen -> Chwilod Rhisgl -> Llygoden Goch -> Gwenci

7: Enwa'r cynhyrchydd cynradd.

Y llwyfen

8: Enwa'r ysydd eilaidd.

Y llygoden goch

9: Enwa'r ysydd cynradd.

Y chwilen risgl

10: Enwa'r ysydd trydyddol.

Y wenci

©BBC

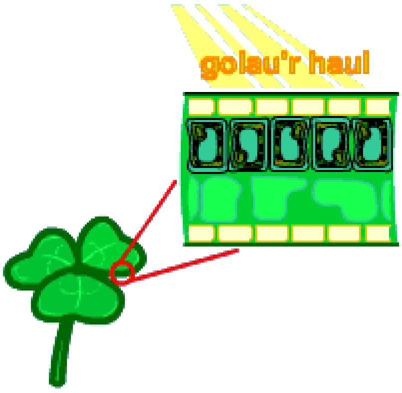

11: Gorffenna'r brawddegau gan ddewis y geiriau o'r rhestr isod.
Ysgrifenna'r llythyren gyferbyn â'r gair cywir ym mhob bwlch.

Ysgarthu
Cigysyddion
Egni thermol
Anhydraul
Llysysyddion

Mae planhigion yn newid tua 1% o egni'r haul sy'n syrthio ar eu dail ar gyfer ffotosynthesis. Mae anifeiliaid sy'n bwyta planhigion yn uniongyrchol yn cael eu galw'n **llysysyddion** ac felly nhw yw'r ysyddion cynradd. Mae anifeiliaid sy'n bwyta anifeiliaid eraill yn cael eu galw'n **cigysyddion** ac felly nhw fel arfer yw'r ysyddion eilaidd neu drydyddol. Pan fydd anifail megis cwningen yn bwyta planhigyn mae'n defnyddio'r bwyd i gynhyrchu egni a deunydd crai. Mae rhywfaint o ddeunydd y planhigyn yn **anhydraul** ac felly mae'n cael ei **ysgarthu** fel gwastraff yng ngharthion yr anifail. Mae rhywfaint o egni yn cael ei golli fel **egni thermol** . Mae hyn yn golygu y bydd 100kg o laswellt yn cael ei droi'n gwningen sydd â biomas o 10kg, er bod cwningod yn bwyta eu carthion meddal ac yn eu pasio trwy'r system dreulio am yr eildro er mwyn cael y budd gorau o'r bwyd.

©BBC